

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 23/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovenská správcovská a reštrukturalizačná, k. s., Horná 23, Banská Bystrica, správcu úpadcu Gard-invest spol. s r. o. „v konkurze“, Námestie Artézskych prameňov 1, Lučenec, zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Hláčikom, Železničná 173, Brusno, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovenská správcovská a reštrukturalizačná, k. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovenská správcovská a reštrukturalizačná, k. s., Horná 23, Banská Bystrica, správcu úpadcu Gard-invest spol. s r. o. „v konkurze“, Námestie Artézskych prameňov 1, Lučenec (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Hláčikom, Železničná 173, Brusno, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu podanej sťažnosti a jej príloh vyplýva: *«Táto sťažnosť smeruje voči rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.06.2018, sp. zn.: 6Cdo/137/2017 (ďalej aj len ako „Napádané rozhodnutie“), ktorým bol na základe dovolania v ďalšom texte uvedených žalobcov zrušený rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16.06.2016, sp. zn.: 3Co/241/2012 a vec bola vrátená na ďalšie konanie (ďalej aj len ako „Rozsudok“).*

Rozsudkom Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd potvrdil ako vecne správny Rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.12.2011 vydaný v právnej veci... o určenie, že záložné právo neexistuje a určenie čiastočnej neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, vedenej na Okresom súde Bratislava I pod sp. zn.: 15C(25C)2/2004, ktorým Okresný súd Bratislava I v celom rozsahu zamietol žalobu Žalobcov, ktorou sa domáhali určenia neplatnosti článku III, ods. 1 písm. a) Zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľnosti ZN č. 50/120/2001 zo dňa 23.11.2001 (ďalej aj len ako „Záložná zmluva“).

V rozhodnutí veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu sp. zn.: IVCdo 2/2017 zo dňa 19.04.2017 bol vyjadrený záväzný právny názor, v zmysle ktorého je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 a ust. § 421 zákona č. 160/2016 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj len ako „CSP“) neprípustná. Následne sa veľký senát Najvyššieho súdu rozhodnutím sp. zn.: IVCdo 1/2018 zo dňa 21.03.2018 odchyľil od svojho pôvodného vysloveného právneho názoru a v právne a skutkovo identickej veci určil, že kumulácia dôvodov podania dovolania v zmysle ust. § 420 a ust. § 421 CSP je prípustnou.

V čase od vydania Rozhodnutia sp. zn. IVCdo 1/2018 zo dňa 21.03.2018, ktorým Najvyšší súd pripustil kumuláciu dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 a ust. § 421 CSP nedošlo k žiadnej objektívnej zmene zakladajúcej možnosť respektíve potrebu odkloniť sa pôvodne vysloveného právneho názoru Najvyššieho súdu, v zmysle ktorého je kumulácia dôvodov podania dovolania v zmysle ust. § 420 a ust. § 421 CSP neprípustná, rovnako tak nedošlo k zmene právnej úpravy a ani k vydaniu takeého nálezu Ústavného súdu, ktorým by bolo Rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu sp. zn. IVCdo 2/2017, zo dňa 19.04.2017 označené za protiústavné.»

3. V sťažnosti sa ďalej uvádza: „V kontexte vyššie uvedeného sa tak vydanie Rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho súdu sp. zn.: IVCdo 1/2018, zo dňa 21.03.2018 javí ako konanie v rozpore s princípom právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, pričom takýto postup zo strany Najvyššieho súdu vedie k vzniku právnej neistoty a nepredvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

Nakoľko Najvyšší súd v procese rozhodovania o dovolaní Dovolateľov voči Rozsudku pristúpil k aplikácii právneho názoru vyjadreného v Rozhodnutí veľkého senátu Najvyššieho súdu sp. zn. IVCdo 1/2018, zo dňa 21.03.2018, ktorý považoval za záväzný, prijal záver o prípustnosti kumulácie dôvodov podania dovolania v zmysle ust. § 420 a ust. § 421 CSP, na základe čoho následne považoval dovolanie Dovolateľov voči Rozsudku za dôvodné a prípustné. Sťažovateľ je však toho názoru, že uvedeným postupom Najvyššieho súdu, výsledkom ktorého bolo vydanie Napádaného rozhodnutia boli porušené základné práva Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo

na spravodlivý súdny proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru a súčasne došlo k porušeniu princípu právnej istoty a princípov spravodlivého procesu...“

4. Sťažovateľka v rámci svojej argumentácie vyjadrila svoje presvedčenie, že *„Dovolatelia v obsahu dovolania nevymedzili dovolacie dôvody tak, ako to predpokladajú ust. § 432 až 435 CSP, nakoľko Dovolatelia v dovolaní jednoznačne neuviedli rozsah nesprávneho právneho posúdenia právnej otázky, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.*

Ani jedno z Dovolateľmi označených rozhodnutí nepreukazuje dôvodený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

Aj napriek skutočnosti, že podmienky prípustnosti dovolania voči Rozsudku v zmysle ust. 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP naplnené neboli, Najvyšší súd na jeho základe Napádaným rozhodnutím zrušil Rozsudok a tým porušil základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru. Súčasne prejednaním inak neprípustného dovolania došlo k porušeniu princípu právnej istoty a princípov spravodlivého procesu.“.

5. Sťažovateľka zastáva názor, že *„najvyšší súd v odôvodnení Napádaného rozhodnutia riadne a presvedčivo neodôvodnil závery o prípustnosti dovolania voči Rozhodnutiu, rovnako v odôvodnení nebola zodpovedaná Dovolateľmi formulovaná právna otázka, ktorá (ako uvádzajú Dovolatelia) nemala byť v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu vyriešená. Najvyšší súd sa v odôvodnení Napádaného rozhodnutia rovnako nevysporiadal so skutočnosťou, že Dovolatelia nadobudli vlastnícke právo k bytom a nebytovým priestorom až okamihom kolaudácie, pričom do toho času bol výlučným vlastníkom nehnuteľností Úpadca a jeho oprávnenie disponovať s nehnuteľnosťami nebolo žiadnym spôsobom obmedzené.“,* a preto napadnuté rozhodnutie považuje

za nepreskúmateľné a zjavne neodôvodnené, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jej označených práv.

6. Sťažovateľka v petite podanej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/137/2017 zo dňa 21.06.2018, porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/137/2017 zo dňa 21.06.2018 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 325,40 EUR (slovom tristodvadsaťpäť euro a štyridsať centov) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu, JUDr. Tomáša Hláčika.“

7. Podaním doručeným ústavnému súdu 30. novembra 2018 sťažovateľka navrhla spojenie sťažnosti obchodnej spoločnosti Slovenská správcovská a reštrukturalizačná, k. s., vedenej pod sp. zn. Rvp 2175/2018 a sťažnosti Československej obchodnej banky, a. s., vedenej pod sp. zn. Rvp 2096/2018 na spoločné konanie s odôvodnením, že ide o veci, ktoré spolu úzko súvisia.

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. V úvode ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka v sťažnosti napáda rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018. Z napadnutého rozhodnutia však vyplýva, že ide o uznesenie.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018

13. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

14. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane uvádza, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzických osôb a právnických osôb. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

17. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

18. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

19. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne

súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

20. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

21. Aj ESĽP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že súdy majú povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno to chápať tak, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

22. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy

ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

23. Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní o namietanej veci aj najvyšší súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

24. Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým namieta, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí, opierajúc sa o právne závery vyslovené v rozhodnutí občianskoprávneho kolégia veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 1/2018 z 21. marca 2018, podľa ktorého kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 421 CSP je prípustná, zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 241/2012 zo 16. júna 2016 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka poukázala na skoršie rozhodnutie veľkého senátu, konkrétne na rozhodnutie sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017, v ktorom veľký senát okrem iného rozhodol, že kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná. Najvyšší súd sa tým mal odchýliť od svojej ustálenej rozhodovacej praxe, porušiť princíp právnej istoty. V dôsledku toho malo dôjsť podľa sťažovateľky k porušeniu jej označených práv.

25. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018 najvyšší súd uviedol:

«... 13. Vzhľadom na to, že okrem nesprávneho právneho posúdenia veci dovolatelia uplatnili aj dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) C. s. p., dovolací súd sa z povahy tohto dovolacieho dôvodu (jeho existencia by zakladala nielen prípustnosť, ale zároveň bez

d'alšieho aj dôvodnosť podaného dovolania) zaoberal najprv ním. Za zmätočnosťnú vadu v zmysle uvedeného ustanovenia označili dovolatelia nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu. Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu odvolacieho súdu konanie pred odvolacím súdom takouto vadou postihnuté nebolo. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Posudzovanie riadneho odôvodnenia rozhodnutia pritom nemožno zamieňať s posudzovaním jeho správnosti, t. j. správnosti skutkových a právnych záverov v ňom uvedených. Dovolatelia preto nedôvodne argumentovali, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný.

14. Po zistení, že konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté tzv. zmätočnosťnou vadou vyplývajúcou z ust. § 420 písm. f/ C. s. p., pristúpil dovolací súd - vychádzajúc z právneho názoru o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov vysloveného v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 1/2018, ktorým bol s analogickým použitím zásady *lex posterior derogat legi priori* prekonaný opačný právny názor vyslovený v rozhodnutí veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 – k posúdeniu prípustnosti dovolania aj z hľadiska d'alšieho dovolateľmi uplatneného dôvodu prípustnosti dovolania, spojeného s právnym posúdením v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ C. s. p.

15. *Otom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p. rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom v dovolaní. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, či a ako dovolateľ v dovolaní argumentačne odôvodnil, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia ním vymedzenej právnej otázky. V danom prípade odôvodnili dovolatelia prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. tým, že pri posúdení existencie naliehavého právneho záujmu na určení čiastočnej neplatnosti záložnej zmluvy sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; v súvislosti s týmto odklonom poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 3/03 (R 48/2003). Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p., uviedli, že rozhodnutie odvolacieho súdu pri posúdení návrhu na určenie neexistencie záložného práva z vecného hľadiska záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá doteraz nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená, a to v podstate otázky, či v danej veci úpadca mohol uzavrieť platnú zmluvu o zriadení záložného práva k rozostavanej stavbe, ku ktorej mal zapísané v katastri nehnuteľností vlastnícke právo, napriek tomu, že pred jej uzavretím časť svojich práv a povinností k rozostavanej stavbe vyplývajúcich zo zmluvy o výstavbe domu (v presne určenom rozsahu bytov a nebytových priestorov) zmluvne postúpil na žalobcov, ktorí o uzavretí záložnej zmluvy nemali vedomosť. Podľa názoru dovolacieho súdu predpoklady prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a) aj písm. b) C. s. p. boli splnené.*

16. *Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, že na určení neplatnosti záložnej zmluvy vo vymedzenom rozsahu nie je daný naliehavý právny záujem, odklonil sa od ustálenej praxe dovolacieho súdu, podľa ktorej je takýto naliehavý právny záujem daný, ak na podklade požadovaného určenia možno dosiahnuť zmenu zápisu v katastri nehnuteľností. Jeho právny záver v tejto otázke preto nebol správny. Dovolatelia opodstatnene poukazovali na novelizované znenie ustanovenia § 34 ods. 2, prvá časť vety pred bodkočiarkou katastrálneho zákona, podľa ktorého ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu alebo o neplatnosti dobrovoľnej dražby, okresný úrad vyznačí stav pred týmto právnym úkonom alebo pred dobrovoľnou dražbou. Z citovaného ustanovenia výslovne*

vyplýva, že na vyznačenie, resp. obnovenie stavu, aký bol v katastri pred neplatným právnym úkonom, je potrebné rozhodnutie súdu o neplatnosti právného úkonu. S prihliadnutím na ústavný princíp dôvery v platné právo je takouto jasnou formuláciou zákona bez ďalšieho daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právného úkonu, ak ide o taký právny úkon, na základe ktorého bol v katastri vykonaný zápis a ak na základe rozhodnutia súdu o jeho neplatnosti možno v katastri vyznačiť stav pred týmto právnym úkonom. Vzhľadom na platnú právnu úpravu nie je preto na takýto prípad uplatniteľný záver súdnej praxe (majúci pôvod v českom právnom prostredí), podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, ak požadované určenie má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k otázke existencie či neexistencie práva alebo právného vzťahu. Existencia naliehavého právného záujmu na určení neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, daná potrebou vyznačenia stavu v katastri nehnuteľností, aký tu bol pred neplatným právnym úkonom, však zároveň nevylučuje aj existenciu naliehavého právného záujmu na určení neexistencie záložného práva. Konkrétne okolnosti danej veci podľa názoru dovolacieho súdu odôvodňujú záver o existencii naliehavého právného záujmu žalobcov aj na určení neexistencie záložného práva. Takýmto určením možno totiž dosiahnuť aj odstránenie právnej neistoty, v ktorej sa žalobcovia ocitli v súvislosti s úkonmi smerujúcimi k realizácii záložného práva na byty a nebytové priestory v ich vlastníctve, resp. v súvislosti s konkurzným konaním na majetok úpadcu.

17. Dovolanie žalobcov je dôvodné aj v časti nesprávneho právného posúdenia veci odvolacím súdom v otázke platnosti záložnej zmluvy, resp. otázky, či odporuje dobrým mravom, ak bola uzavretá za zistených okolností. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právného dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. V zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý sa prieči dobrým mravom (*contra bonos mores*). Právny úkon sa prieči dobrým mravom, ak sa jeho obsah ocitne v rozpore s dobrými mravmi, t. j. so všeobecne uznávanou mienkou rozhodujúcej časti spoločnosti, ktorá vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi, resp. subjektmi práva určuje, aký má byť obsah právného úkonu (resp. aký má byť výkon práva urobený vo forme právného úkonu), aby bol v súlade so základnými a všeobecne rešpektovanými

zásadami mravného poriadku demokratickej spoločnosti (napr. so zásadou slušnosti, poctivosti, čestnosti, férovosti, tolerancie, vzájomnej úcty a dôvery).

18. Podľa názoru dovolacieho súdu zásadám slušnosti a poctivosti konania subjektov práva odporuje, aby nadobúdatelia budúceho bytu a nebytových priestorov, ktorí si podľa platnej dohody o výstavbe domu poctivo splnili svoje povinnosti poskytnutia finančných prostriedkov za účelom nadobudnutia adekvátnej protihodnoty, t. j. bytu a nebytových priestorov, sa ocitli v situácii, kedy je tento ich majetok zaťažený a tým aj ohrozený záložným právom, zriadeným inými subjektmi bez ich vedomia a súhlasu, resp. bez prípadnej dohody s nimi, ktorá by im umožnila zohľadniť zaťaženie predmetu ich budúceho vlastníctva záložným právom, napr. zmenou rozsahu ich finančnej účasti na výstavbe domu. Inak povedané dobrým mravom odporuje zriadenie záložného práva k rozostavanému domu jeho vlastníkom a zároveň stavebníkom bez vedomia a súhlasu ostatných stavebníkov, ak zmluvu o zriadení záložného práva uzavrie v čase, keď už má uzavretú zmluvu o výstavbe domu s ďalšími stavebníkmi, ktorí sa po dokončení stavby domu majú stať vlastníkami v ňom sa nachádzajúcich bytov a nebytových priestorov. Dobré mravy teda vyžadujú, aby vlastník rozostavanej stavby polyfunkčného domu s budúcimi bytmi a nebytovými priestormi, pokiaľ chce zaťažiť túto nehnuteľnosť záložným právom na zabezpečenie pohľadávky svojho veriteľa zmluvou o zriadení tohto práva, uzatváranou v čase, keď už predtým uzavrel zmluvu o výstavbe domu s ďalšími stavebníkmi, ktorí za nimi poskytnutú finančnú účasť na výstavbe majú nadobudnúť po dokončení stavby do vlastníctva byty a nebytové priestory, si vyžiadal ich súhlas so zriadením záložného práva, resp. aby sa s nimi dohodol na prípadnej zmene dohodnutého obsahu zmluvy o výstavbe domu, prípadne aj iných zmlúv, s ohľadom na túto okolnosť. Za danej situácie môže byť len takéto konanie všeobecne prijímané a uznávané ako slušné, poctivé, férové a rešpektujúce tzv. „zlaté“ pravidlo správania, ktoré je v negatívnej podobe v mnohých náboženských systémoch a vo filozofiách morálky formulované slovami: „Nejednaj s druhými tak, ako nechceš, aby oni jednali s tebou.“, alebo v pozitívnej podobe slovami: „Čo chcete, aby ľudia robili vám, to všetko aj vy robte im.“ (por. Hanuš, L. Právni argumentace nebo svévole. Úvahy o právu, spravedlnosti a etice. Praha: C. H. Beck, 2008 s. 200). Ak niekto koná voči inému poctivo, s dôverou očakáva, že i druhá strana bude voči nemu konať rovnako poctivo. Dovolací súd je

presvedčený, že i úpadca v tejto veci, pokiaľ by niekto konal voči nemu tak, ako konal on voči žalobcom, považoval takéto konanie sa nepoctivé a neférové, a teda za odporujúce dobrým mravom. Keďže sa však vyššie uvedeným morálnym pravidlom, majúcim v okolnostiach danej veci povahu právneho pravidla neriadil, výkon jeho vlastníckeho práva urobený vo forme právneho úkonu - záložnej zmluvy, bol v rozpore s dobrými mravmi, čo malo za následok neplatnosť tohto právneho úkonu...»

26. Nadväzujúc na túto sťažnostnú námietku dáva ústavný súd sťažovateľke do pozornosti uznesenie ústavného súdu o zjednotení odchylných právnych názorov sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018 (ďalej aj „zjednocujúce stanovisko“), v ktorom plénum ústavného súdu v súlade s § 6 zákona o ústavnom súde vo veci zjednotenia odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu týkajúcich sa kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP prijalo toto zjednocujúce stanovisko:

„Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

27. Ústavný súd v predmetnom zjednocujúcom stanovisku v súvislosti s rozhodnutím veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 (právne závery ktorého tvoria ťažisko sťažostnej argumentácie sťažovateľky) jednoznačne konštatoval, že sa s právnym názorom veľkého senátu v danom rozhodnutí nestotožňuje. Ústavný súd zároveň

konštatoval, že v dovolacom konaní je *de lege lata* prípustná kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 ods. 1 CSP.

28. Ústavný súd vo svojom zjednocujúcom stanovisku ďalej argumentoval, že zo žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie, ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP, by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Možno konštatovať, že § 420 CSP zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu. Právna úprava je v tomto smere jasná a jednoznačná. Neexistuje preto dôvod, prečo by mal súd pri rozhodovaní postupovať podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Napokon zmyslom tohto ustanovenia je určiť taký postup, aby súd nemusel stranu pri rozhodovaní odmietnuť (zákaz odmietnutia spravodlivosti) a v prípade pochybností rozhodnúť pozitívne. Aplikáciou tohto ustanovenia spôsobom, ako to vykonal veľký senát, by došlo k presne opačnému efektu (pozri PLz. ÚS 1/2018).

29. Podľa právneho názoru ústavného súdu je ústavne neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania napriek reálnej existencii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania. Týmto postupom by bola *de facto* rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, resp. advokáta, čo je neprípustné. Právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu (PLz. ÚS 1/2018).

30. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že právny názor najvyššieho súdu vyslovený v rozhodnutí veľkého senátu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 bol rovnako prekonaný právnym názorom vysloveným v neskoršom rozhodnutí veľkého senátu, t. j. rozhodnutí sp. zn. 1 VCdo 1/2018, v ktorom veľký senát najvyššieho súdu (rovnako ako ústavný súd vo svojom už citovanom zjednocujúcom stanovisku) vyčerpávajúcim spôsobom ozrejmil,

prečo právne závery vyslovené v skoršom rozhodnutí veľkého senátu (sp. zn. 1 VCdo 2/2017) nemožno považovať za správne a ústavne akceptovateľné.

31. Ústavný súd sa preto nemôže stotožniť s argumentáciou sťažovateľky, podľa ktorej v dôsledku prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov malo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Poukazujúc na citované rozhodnutie pléna ústavného súdu (PLz. ÚS 1/2018), ako aj rozhodnutie veľkého senátu (1 VCdo 1/2018), ústavný súd konštatuje, že čl. 46 ods. 1 ústavy by bol porušený, naopak, v tom prípade, ak by najvyšší súd rozhodol spôsobom, akým sťažovateľka naznačuje vo svojej sťažnosti.

32. Ústavný súd sa takisto nestotožňuje s argumentom sťažovateľky, ktorý spočíval v tom, že najvyšší súd mal konať svojvoľne a narušiť princíp právnej istoty. Ústavný súd pripomína, že najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí vychádzal z právnych záverov vyslovených v rozhodnutí veľkého senátu sp. zn. 1 VCdo 1/2018, ktoré bolo prijaté zákonom ustanoveným spôsobom, t. j. postupom ustanoveným v § 48 CSP, rešpektujúc zásadu *lex posterior derogat legi priori*. Z uvedeného je zrejmé, že právne závery najvyššieho súdu nemožno označiť za svojvoľné ani arbitrárne.

33. *Vzhľadom na to, že sťažovateľka namietala aj nedostatky v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, ústavný súd pristúpil aj k preskúmaniu napadnutého rozhodnutia v kontexte týchto námietok.* Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu dospel k záveru, že tento svoje rozhodnutie náležité odôvodnil, predmetné rozhodnutie obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by výklad a závery najvyššieho súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

34. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo

arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

35. Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018 zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Co 241/2012 zo 16. júna 2016 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

36. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018 a právami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojich práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

37. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v petite sťažnosti (zrušenie uznesenia

najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 137/2017 z 21. júna 2018, vrátenie veci na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania).

38. Sťažovateľka navrhla podaním doručeným ústavnému súdu 30. novembra 2018 spojenie sťažnosti obchodnej spoločnosti Slovenská správcovská a reštrukturalizačná, k. s., vedenej pod sp. zn. Rvp 2175/2018 a sťažnosti Československej obchodnej banky, a. s., vedenej pod sp. zn. Rvp 2096/2018 na spoločné konanie z dôvodu, že tieto sťažnosti spolu úzko súvisia. Vzhľadom na to, že ku dňu rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 2175/2018 bolo už o sťažnosti Československej obchodnej banky, a. s., vedenej pod sp. zn. Rvp 2096/2018 ústavným súdom rozhodnuté uznesením č. k. I. ÚS 400/2018-22 zo 14. novembra 2018, rozhodovanie o návrhu na spojenie sťažností na spoločné konanie bolo bezpredmetné.

39. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2019